

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Richardt de. J. Westermarck lit.

C. A. H. - 1854. P. 112.

Den Færdige 1854. P. 112.

RÖNNINGE-SÖGAARD

i Fyn, opført 1506

RÖNNINGE-SÖGAARD

i Fyn, opført 1596

I Nafum Herred Rønninge Sogn, netop paa Grændsen af Odense og Svendborg Amter, ligger 1½ Mil West for Nyborg Hovedgaarden Rønningesøgaard i en Skov ved Søen af samme Navn, som en Tid gjor Skjel imellem begge Amter. Gaardens Hovedbygning bestaaer af to grundmurede, toetagede Fleite, som støde sammen i en ret Blufel og af hvilke den ældste, der er opført 1596, alene presenterer sig paa høfstaende Prospect; den anden er nyere og først opbyggt 1757. Den egentlige gamle Hovedbygning ligger kun 14 Strid fra Søen og har en yndig Udsigt over denne til det sig efterhaanden høinende Land i Svendborg Amt med sine Byer og enkelte Gaarde. Tidligere vare alle Gaardens Bygninger samlede i en Firkant og omgivne med Grave, men, efterat en heftig Ildbrand Ratten mellem 16de og 17de October 1840 havde fortæret alle Stald- og Ladetyngninger samt Udhuse, bleve disse gjenopførte paa den anden Side af Graven, saa at nu Hovedbygningen ligger frit, omgiven af en Græsplaine og trindtom indesluttet af Grave, over hvilke der fører en almindelig Træbro, men endnu for 60 Aar siden en ordentlig Bindebro som i en Hæstning. Haven følger langs med Bredden af den fiskerige Sø og støder sammen med den betydelige Skovstrækning, i hvis nordre Ende Gaarden er opført og som fortsættes heelt hen til Sanderumgaard og Behup; en anseelig Aa gjenneemfjærer Gaardens Skov, giver Leilighed til godt Fiskeri og benævnes efterhaanden Eltinge, Rønninge, Hindemæe, Saaderup, samt tilsidt Bindinge-Aa; den falder ved Hollenhavn i Nyborg Fjord.

Den smukke Sø heed i ældre Tider Bome-Sø og har givet Gaarden sit Navn, thi baade i ældgamle Documenter og endnu i daglig Talebrug i Egnen benævnes denne stedse Søgaard, og det er kun til Adskillelse fra den nærliggende Søby-Søgaard at Kirkebyen Rønninges Navn forenes med Gaardens. — Om Gaarden oprindelligen, som det fortælles, har været en Torp eller lille Landsby, der ligesom Søen heed Bome, tør jeg ikke afgjøre, skøndt jeg anseer det for rimeligt nok; mere vist er det at den allerede i det 14de Aarhundrede

var en Hovedgaard, som bar sit nuværende Navn Søgaard og tilhorte en gammel Kyning, Koning eller Koning, der uden al Tvivl har taget Navn af Kirkebyen og formodentlig er den siden i lang Tid i Sverrig blomstrende Slægt af samme Navn, som altsaa maa søge sin Oprindelse her i Fyen. Niels Jensen, kaldet Koning, pantsætter 1326 for 800 Mark Penge til sin Hustru sin Gaard Søgaard, som han selv paaboer, med en Mølle i Bierne og 4 Bøndergaarde, til Bedelag for hendes Arvegods, og dette Pant skal hun beholde indtil hans Slægt afløser det; blandt Vidnerne forekomme 4 Mand af Navnet Koning eller Koning, af hvilke den ene, Jens Nielsen, rimeligvis er hans Sø. Niels Jensen blev siden Ridder, døde paa Søgaard og blev begravet i Rønninge Kirke, hvorefter Kong Baldemar eller Dronning Margrethe uden Tvivl have indløst dette Pantebrev og som en Folge deraf bemægtiget sig hans Efterladenskaber; en Slægting af ham, Gerard Andersen Kyningh, ophyste derfor 1397 at Hr. Nicolaus aldrig havde solgt eller pantsat (Dem?) „Kyningh-Syngordh eller Kyninghsfang,“ ligesom at dette Gods aldrig havde været i Kronens Besiddelse. Denne har alligevel beholdt det, og Dronning Margrethe formodentlig paa anden Maade tilfredsstillet Arvingen, eller ogsaa har denne maatte finde sig i, hvad der ei lod sig andre; dengang gif det undertiden saaledes. — I lang Tid høre vi nu intet til Gaarden før i Aaret 1522, da Peder Bang, Kongens Underfoged paa Nyborg Slot, for sig og Hustru fik Livsbrev paa Søgaard i Rønninge Sogn for den sædvanlige Landgilde, dog i 4 Aar afgiftsfrit, imod at han skulde opføre Bygninger paa samme. — I Aaret 1554 forlehnede Kongen til Jørgen Grøn, sin Mand og Tjener, afgiftsfrit Kronens Gaard Søgaard, som i Landgilde svarede 6 Pd. (= 18 Tdr.) Byg, 12 Sk. Høveripenge samt 1 Lam; dertil laae 4 Gaarde i Rønninge By, hvilke i alt svarede 9 Tdr. 6 Sk. Byg, 27 Sk. Høveripenge samt deres Andeel med de andre Bymænd i 2 Tdr. Smør; desuden 1 Gaard i Rappedrup i Rosked Sogn, svarede 1 Pd. (= 2 Tdr. 4 Skr.) Rug, 1 Pd. (= 3 Tdr.) Byg, 1 Fdg. Smør, 1 Lam, 2 Gjæs, 4

RÖNNINGE-SÖGAARD

i Fyn, opført 1596

Enke efter Landsdommer Johan Jacob Mylius til Lindved. Hun oprettede ved testamentarisk Disposition af 12te Mai 1825 — sgl. confirmeret 5te Octbr. f. A. — Rønningesgaard med dertil hørende Fideicommisscapitaler paa 38,300 Rbd. r. S. til et Fideicommissgods for Familien Mylius og døde 1831. Sønnen, Kammerherre Johan Caspar de Mylius til Lystrup, Rattrup, Estruplund, Møhlenberg og Marupgaard, besad Fideicommissgodset indtil Aaret 1843, da han aftraadte det til nuværende Besidder, Johan Jacob de Mylius.

Rønningesgaard udgjorde efter den ældre Matrikel:

1. Privil. Ager og Engs Hartkorn . . .	38 Td.	2 Skp.	3 Fdl.	2 Alb.
Stovslyb	5	3	—	—
Uprivil. Ager og Engs Hartkorn . . .	3	4	—	1
2. Bøndergods:				
I Odense Amt	15	4	2	1
Møllelyb	6	—	—	—
I Svendborg Amt	61	6	3	1½
3. Kirketienden af Rønninge Sogn, matr. for 11	—	—	—	—
Gjær Hartkorn af alle Slags: 137 Td.	2½ Alb.			

Efter den nye Matrikel udgjør det:

1. Ager og Engs Hartkorn, som drives under Sovedgaarden:				
Privilegeret	31 Td.	—	3 Fdl.	¼ Alb.
Uprivilligeret	2	4	—	—
2. Sæflegods	67	3	2	—
3. Stov- og Møllelyb:				
Privilegeret	5	3	—	—
Uprivilegeret	6	—	—	1
4. Matr. Kirketiende	11	—	—	—
Gjær Hartkorn af alle Slags: 118 Td.	6 Skp. 1¼ Alb.			

Gaardens Areal udgjør herved 300 Td. Agerland, 25 Td. Land Eng og

67 Td. Land Stov; den høsliggende Sø anslaaes til 30 Td. Land, og dens største Dybde skal være 15—20 Alen. I denne Sø skal der efter et almindeligt Sagn være nedstøvet en Kobberkiste med en stor Stat, som man mener af Svensken, da han plyndrede Landet; for at faae fat paa Skatten har man ved en Canal, hvoraf der endnu sees Spor, søgt at grave Søen ud, er ogsaa flere Gange kommet faavidt at Folkene have faaet fat paa Kisten, men een af Arbejderne har da altid glemt den almindelige Regel ved saadanne Leiligheder, at Alle skulle tie, og ved hans Udraab: „Nu har vi den!“ sank Kisten atter til Bunds og ligger der endnu. — Gaardens Avling og Høllanderi er bortforpagtet for 2,500 Rbd. aarlig foruden nogle Naturalpræstationer, som dog ikke ere betydelige. Bøndergodset udgjør 9 Gaarde, 1 Boel, 41 Huse med Jord, 9 Huse uden Jord, en Vandmølle og 3 Kroer, af hvilke den bedste ved Chausseen mellem Nyborg og Odense, Langehovs-Kro, er bortforpagtet for 200 Rbd. om Aaret

Noget Gyd for Rønningesgaard i den saakaldte Langehov laae paa Strænten af Aaen en gammel Borg, af hvilken man endnu i den sidste Halvdeel af forrige Aarhundrede saae Spor og som heed Tvevad, fordi to Bænde, Ellinge og Rølsted Aaer, her forene sig. Den nævnes i en gammel Bise som forlehneth til Valdemar Atterdags befjendte Elskede Tove Lille, der siger til Dronningen:

Han gav mig Slot, han gav mig Lehn,
Han gav mig Tvevad Slot i Fyen.

Sagnet veed ogsaa at fortælle os hvorledes Borgen blev ødelagt. Fjenden var leiret trindtom, hedder det nemlig, men kunde ikke indtage den, indtil det lykkedes at bevæge en Pige, der tjente paa Slottet, til at forraade det; hun satte da efter Aftale en Aften Lys i et Vindue paa det Sted, hvor Muren var svagest, og derefter rettedes nu alt Skyfset, saa at Muren sank sammen og det lykkedes at storme Slottet; dette blev nedbrudt og siden af dets Steene de to Kirker Rølsted og Ellinge opbyggede.

